

Županijsko natjecanje iz povijesti

14. ožujka 2023.

četvrti (IV.) razred

zaporka

--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova

	68	%
--	-----------	---

Upute natjecateljima

1. Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavaš ga 90 minuta.

2. Prije rješavanja ispita trebaš pazljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.

3. Nakon što ispuniš listić sa zaporkom, spremi ga u omotnicu.

4. Zaporku s listića prepisi na prvu stranicu ispita.

5. Pazljivo pročitaj ispitne zadatke i upute u zadatku.

6. Rješenja upisuj na predviđena mjesta u ispitu. Ispit piši plavom ili crnom kemijskom olovkom.

7. Ispit piši isključivo pisanim slovima, ne tiskanim. Piši čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.

8. Osobna imena i prezimena te geografska imena piši izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO u školskoj godini 2022. /2023.

9. Koristi se papirom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.

10. Nakon završetka pisanja ispit predaj članu Županijskoga povjerenstva.

11. Nakon objave privremene ljestvice poretka imaš pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh u natjecanju!

Prosudbeno povjerenstvo na županijskome natjecanju:

1. _____ (predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____ (član Županijskoga povjerenstva)

3. _____ (član Županijskoga povjerenstva)

1. Pozorno promotri naslovnice časopisa iz sredine 20. stoljeća i odgovori na pitanje.

Koja je hrvatska spisateljica i profesionalna novinarka bila urednica časopisa prikazanih na fotografiji?

_____

	1
--	---

2. Pozorno promotri povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Staljinistička skupština

Novi raspored sjedenja u Vrhovnome sovjetu

2.1. Kakav je stav autora prema prikazanome događaju? _____

_____

	1
--	---

2.2. Koje se obilježje Staljinova totalitarizma opisuje karikaturom?

_____

_____

	1
--	---

3. Pozorno pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

“Njemačkim majkama. 12000 židovskih vojnika palo je na polju časti za Domovinu. Kršćanski i židovski heroji borili su se zajedno i poživaju zajedno u tuđoj zemlji. 12 000 Židova palo je u borbi! Slijepa mržnja stranaka ne zaustavlja se ni pred grobovima mrtvih. Njemice, ne dopustite da se židovskoj majci ruga u njezinoj boli.”

3.1. Čije stajalište prikazuje povijesni izvor? Navedi argument za svoj odgovor.

	2
--	---

3.2. Koji stereotip o Židovima ovaj povijesni izvor nastoji opovrgnuti? _____

	1
--	---

4. Poveži uzroke i posljedice napretka znanosti u 20. stoljeću

_____ temelji kvantne teorije

A. teorija velikoga praska

_____ razvoj genetike

B. istraživanje svemira

_____ raketna tehnologija V-1 i V-2

C. formiran model atoma

_____ Mliječni put je samo jedna od

D. liječenje nasljednih bolesti

galaksija u svemiru

E. razvoj radijske tehnologije

	4
--	---

5. Što je uzrok događaja o kojemu svjedoči povijesni izvor?

Osuđen Al Capone zbog
izbjegavanja američkoga poreza

A. pojačani industrijski razvoj

B. prohibicija

C. urbanizacija

D. zabrana useljavanja u SAD

	1
--	---

6. Pozorno promotri povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Sufražetkinja kod kuće.
Ne znamo što hoćemo, ali
dobit ćemo to.

6.1. Kakav je stav autora prema sufražetskom pokretu? Navedi argument za svoj odgovor.

	2
--	---

6.2. Navedi element s povijesnoga izvora koji pokazuju stereotip.

	1
--	---

7. Pozorno pročitaj povijesne izvore i odgovori na pitanja.

Djevojčice , raspored u školi
8.00 Njemački (svaki dan)
8.50 Geografija ili Povijest ili
Pjevanje
9.40 Rasne studije i ideologija
10.25 Trke, sport i posebne najave
11.00 Domaćinstvo ili Matematika
12.10 Eugenika ili Zdrava biologija
1.00-6.00 Sport
Večer – Spolni odgoj ili ideologija
ili domaćinstvo

Dječaci, raspored na radnome logorovanju
6.00 ustajanje
6.05 - 6.20 vježbanje
6.20 - 6.40 umivanje, pospremanje kreveta
6.40 - 6.55 doručak
7.00 - 7.30 podizanje zastave i govor vođe
kampa
7.30 - 2.30 odlazak na rad, 6 sati rada na
farmi
2.30 - 3.00 ručak
3.00 - 4.00 odmor
5.00 - 6.00 politički odgoj
6.00 - 7.00 podjela posla za sljedeći dan
7.00 - 8.00 večera
8.00 - 9.00 pjesma, ples i govori
10.00 gašenje svjetla

7.1. Koji su dijelovi priloženih tekstova u službi militarizacije društva? _____

_____

	1
--	---

7.2. Navedi jedan predmet ili obrazovni sadržaj koji je dio nacističke indoktrinacije. _____

_____

	1
--	---

7.3. Kakva je uloga namijenjena djevojčicama, budućim ženama, u društvu? _____

_____

	1
--	---

7.4. Kakva je uloga namijenjena dječacima, budućim muškarcima, u društvu? _____

_____

	1
--	---

8. Pozorno promotri povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Osloboditelji

8.1. Koju državu prikazuje središnji lik na karikaturi? Navedi najmanje dva elementa s karikature kojima ćeš potkrijepiti svoj odgovor.

_____

_____

	3
--	---

8.2. Kakav je stav autora prema prikazanim *osloboditeljima*?

_____

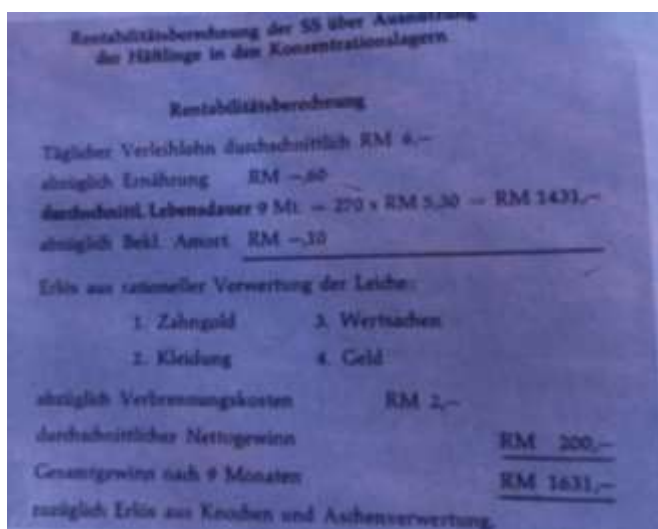
	1
--	---

9. Što od navedenoga nije posljedica Konferencije u Jalti?

- A. dogovor o završnim ratnim operacijama
- B. prijetnja novim oružjem Japanu
- C. podjela Njemačke nakon rata na savezničke zone utjecaja
- D. SSSR će tri mjeseca nakon završetka rata u Europi objaviti rat Japanu

	1
--	---

10. Pozorno pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Rentabilitätsberechnung der SS über Ausnutzung der Häftlinge in den Konzentrationslagern

Rentabilitätsberechnung

Täglicher Verleihlohn durchschnittlich RM 4,-
abzüglich Ernährung RM -0,60
durchschnittl. Lebensdauer 9 Mt. = 270 x RM 5,30 = RM 1431,-
abzüglich Bekl. Amort. RM -10

Erlös aus rationaler Verwertung der Leiche:

1. Zahngold	3. Wertsachen
2. Kleidung	4. Geld

abzüglich Verlehnungskosten RM 2,-
durchschnittlicher Nettogewinn RM 200,-
Gesamtgewinn nach 9 Monaten RM 1631,-
zusätzlich Erlös aus Knochen und Aschenverwertung.

Tablica prihoda po zatvoreniku u koncentracijskim logorima koje je osnovao SS

Dnevna nadnica za iznajmljivanje prosječno RM* 6.-
Odbitak prehrane dnevno RM 0,60
Prosječno trajanje života 9 mjeseci =
270 d. x RM 5,30 = RM 1,431.-
Odbitak za odjeću RM 0,10.-

Utržak iz racionalnoga iskorištavanja ostataka tijela 1. zubno zlato, 2. odjeća, 3. vrijedne stvari, 4. novac

Odbitak troškova spaljivanja RM 2.-
Prosječni čisti dobitak RM 200.-
Ukupan dobitak na 9 mjeseci RM 1.631.-
K tome utržak od kostiju i iskorištenja pepela

10.1. Koliko je vjerodostojan priloženi izvor s obzirom na vrstu izvora? _____

_____

	1
--	---

10.2. Što o svrsi koncentracijskih logora svjedoči priloženi izvor? _____

_____

	1
--	---

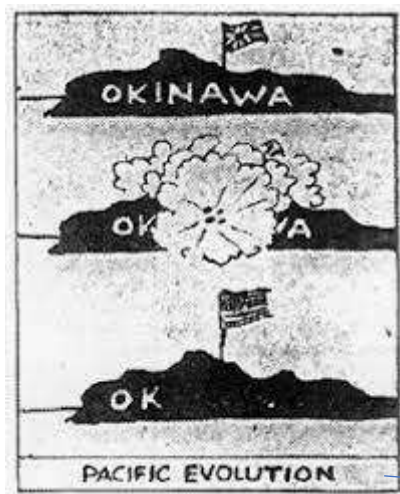

11. Što je bio uzrok događaja prikazanoga na slikovnome prilogu?

	1

12. Kako se zove taktika čija je posljedica prikazana na karikaturi?

	1

Pacifička evolucija

13. Pročitaj pozorno povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Ciljevi naših odreda jesu:

- 1) *Borba za slobodu celokupnog našeg naroda pod skiptrom* njegovog Veličanstva Kralja Petra II*
- 2) *Stvoriti veliku Jugoslaviju i u njoj veliku Srbiju, etnički čistu u granicama Srbije – Crne Gore – Bosne i Hercegovine – Srema- Banata i Bačke*
- (...)
4. *Čišćenje državne teritorije od svih narodnih manjina i nenacionalnih elemenata...*

*skiptar je žezlo

13.1. Čiji je program u priloženome povijesnom izvoru?

_____

	1
--	---

13.2. U čemu je promjena u usporedbi s Kraljevinom Jugoslavijom?

Navedi argument za svoj odgovor iz izvora.

_____

_____

	2
--	---

14. Što je bio uzrok promjene u položaju Židova o kojoj svjedoči priloženi povijesni izvor?

_____	
_____	

	1
--	---

Lea Deutsch
kao mala
Juliška u
opereti
Grofica
Marica

15. Poredaj kronološki navedene događaje. Upiši brojeve od 1 do 4.

- _____ šaljivi rat
- _____ Francuska i Velika Britanija objave rat Njemačkoj
- _____ napad Njemačke na SSSR
- _____ sovjetsko-finski Zimski rat

	4
--	---

16. Pozorno pročitaj tekst i promotri povijesne izvore i odgovori na pitanja

I.

II.

ZAPISNIK

*Sastavljen u kotarskom
predstojništvu u Varcar Vakufu
dana 27/IV. 1942. u svrhu mirenja
i pacificiranja celog područja (...)*

V.

*Hrvatske oružane zajedno sa
četnicima u gradu kao i na terenu
suzbijati će i uništavati
komunističke bande.*

(...)

IX.

*Sve akcije oko uništenja
komunističkih bandi vršit će
sporazumno zapovjednik hrvatskih
oružanih snaga i zapovjednik
četničkih organizacija.*

(...)

*Pročitali smo i suglasni smo
Komandant četničkih organizacija
Zapovjednik bojnik: Ervin Rataj
"Kočić-Drenović"*

(....)

16.1. Kako su četnici prikazani u I. , a kako u II. priloženome izvoru? _____

_____

	2
--	---

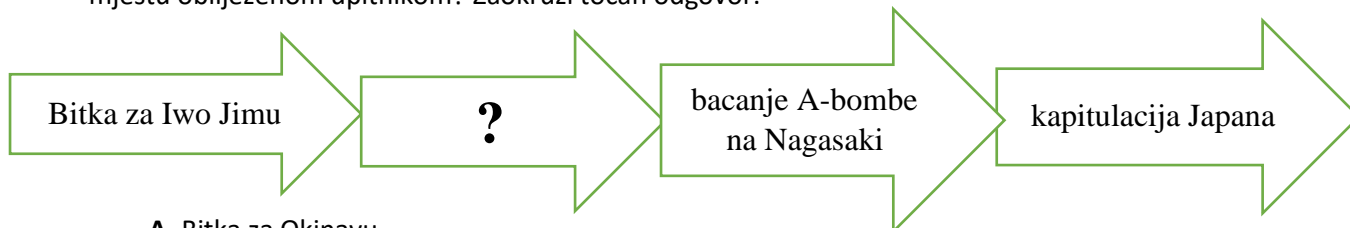
16.2. Potkrijepi svoj prethodni odgovor najmanje dvama argumentima.

_____

_____

	2
--	---

17. Koji pojam povezan s Drugim svjetskim ratom na Dalekome istoku nedostaje na mjestu obilježenom upitnikom? Zaokruži točan odgovor.

- A. Bitka za Okinavu
- B. Bitka kod Midwaya
- C. Bitka u Koraljnome moru
- D. Bitka za Singapur

	1
--	---

18. Pozorno pročitaj tekst povijesnoga izvora i odgovori na pitanja

Za vrijeme boravka naših jedinica na ovome okrugu, narod i omladina bili su oduševljeni, nosili su hranu našim borcima na položaj i vidjeli da partizani nisu uništeni kao što su im to tumačili ustaše. Narod se je uvjerio da su Englezi naši saveznici i da je čvrst savez između SSSR-a, Engleske i Amerike, kada su vidjeli Englesku uniformu na našim borcima i Engleske puške i drugo oružje.

18.1. Na jedinice kojega se pokreta odnosi opisani izvor?

_____

	1
--	---

18.2. Gdje je održana konferencija na kojoj je donesena politička odluka čije su posljedice opisane?

_____

	1
--	---

19. Pozorno pogledaj prikazani povijesni izvor i odgovori na pitanja.

19.1. Kome je namijenjen plakat?

_____

_____

	1
--	---

19.2. Koja je politička opcija prikazana kao opasnost za Hrvatsku?

_____

	1
--	---

20. Pozorno promotri povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Objasni Siciliju?

Objasni Orel?

Sastanak je bio potpuni odgovor na pokušaje da se oslabe temelji Osovine

Dva gospodina u Veroni

20. 1. Čiju perspektivu na savezničke odnose prikazuje karikatura? Navedi jedan argument. _____

	2
--	---

20.2. Koja je važnost događaja o kojima govori karikatura za tijek II. svjetskog rata u Europi? _____

	2
--	---

21. Pozorno pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Vjerna svojoj vojničkoj prisezi do zadnjeg daha, podlegla je VI. vojska pod uzornim zapovjedništvom generala-feldmaršala Paulusa premoći neprijatelja i nedaćama prilika. Njenu sudbinu diele jedna divizija protuzrakoplovnog topništva njemačkog zračnog oružja, dvie rumunjske divizije i jedna hrvatska pukovnija, koje su u vjernom bratstvu po oružju sa svojim drugovima iz njemačke vojske, do kraja izvršile svoju dužnost (...) Žrtva ove vojske nije bila uzaludna. Kao predzidje poviestnog europskog poslanja, ona je kroz mnogo tjedana lomila juriš šest boljševičkih vojska. (...)

21.1. O kojoj je bitci riječ u povijesnome izvoru?

	1
--	---

21.2. Kojoj državi pripada jedna hrvatska pukovnija iz povijesnoga izvora?

	1
--	---

21.3. Kakav je stav autora izvora prema opisanim događajima?

	1
--	---

22. Pozorno pročitaj ulomke povijesnih izvora i odgovori na pitanja.

(...) u proljeće 1945. godine bio sam u osmom razredu franjevačke Klasične gimnazije u Visokom. (...) Jedan sam od preživjelih sudionika Križnog puta, a moj križni put trajao je tek 15 dana manje od jedne pune godine. (...) Bilo je jutro, 5. ili 6. travanj 1945. godine, koje se, izuzev dolaska veće skupine domobrana u našu Gimnaziju, nije razlikovalo od drugih ratnih dana. (...) od njih smo doznali da se povlače. (...) Brzo smo se spremili za put. (...) U sjećanju mi je ostala slika Zagreba iz tih dana: velika masa vojske i civila bila je na nogama, odlučna da krene put cilja (...) Smjer kretanja ogromne mase ljudi u kojoj smo se i mi nalazili bio je ; Zagreb – Podsused, Zaprešić – Brežice – Krško – Sevnica – Zidani Most – pa desno uz dolinu Savinje, (...) Ogromna šarolika rijeka civila i uniformiranih ljudi sa raznolikom vojničkom opremom, vozilima i konjima, našla se u jednoj velikoj kotlini, na livadi koju je s dvije strane okružila šuma (...) U jednom trenutku iz šume se začulo pucanje. Ubrzo su doletjele i prve topovske granate. Nastao je pravi pakao.

II.

Što se tiče ovih izdajnika koji su se našli unutar naše zemlje, u svakom narodu posebice – to je stvar prošlosti. Ruka pravde, ruka osvetnice našeg naroda dostigla ih je već ogromnu većinu, a samo jedan mali dio uspio je pobjeći pod krilo pokrovitelja van naše zemlje.

svibanj 1945., govor J. Broza Tita

22.1. Na koji se povijesni događaj odnosi izvor? _____

	1
--	---

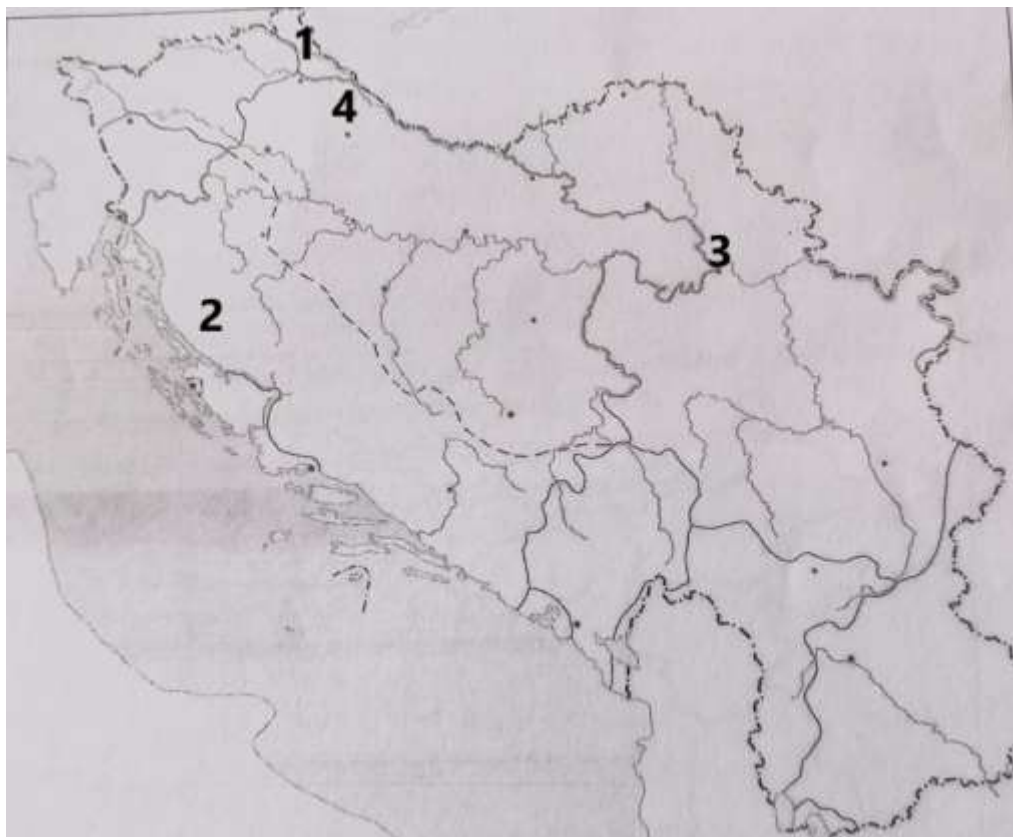
22.2. Je li I. izvor primarni ili sekundarni? Navedi argument za svoj odgovor.

	2
--	---

22.3. Tko su bili izdajnici iz II. izvora? Navedi najmanje dva primjera!

	2
--	---

23. Pozorno promotri zemljovid i odgovori na pitanja.

23.1. Kako se zove i kojim je brojem obilježen teritorij koji je nakon kapitulacije Kraljevine Jugoslavije pripao Mađarskoj? _____

	2
--	---

23.2. Kojim je brojem obilježen teritorij u čijemu je oslobođanju 1944. godine sudjelovala i Crvena armija? _____

	1
--	---

24. Pozorno promotri zemljovid i odgovori na pitanja.

24.1. Kako se zove i kojim je brojem obilježeno mjesto gdje je održana konferencija na kojoj su se posljednji puta sastali Staljin, Churchill i Roosevelt? _____

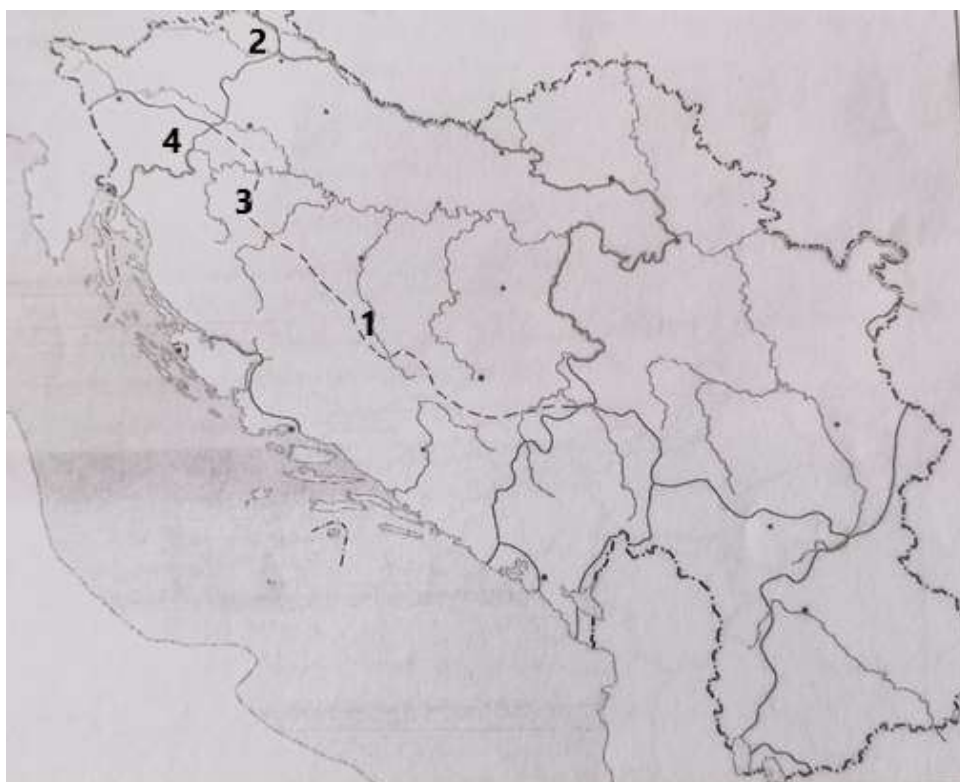
	2
--	---

24.2. Kako se zove i kojim je brojem obilježena država u kojoj je nakon njemačkoga osvajanja postavljen vođa domaćih nacista čije je ime postalo sinonimom za suradnike okupatora? _____

	2
--	---

25. Pozorno promotri zemljovid i odgovori na pitanja.

25.1. Kako se zove i kojim je brojem obilježeno mjesto osnivanja Nacionalnoga komiteta oslobođenja Jugoslavije? _____

	2
--	---

25.2. Kako se zove i kojim je brojem obilježeno mjesto gdje je održano III. zasjedanje Zemaljskoga antifašističkog vijeća narodnoga oslobođenja Hrvatske? _____

	2
--	---

25.3. Kojim je brojem obilježeno mjesto jednoga od najvećih stratišta zarobljenih pripadnika NDH i protukomunističkih slovenskih jedinica te civila, koji su bili žrtve partizana? _____

	1
--	---